

LEYLAK YANGINI

Bahtiyar ASLAN

Yazdığı her şey bir yangında kül olmuş. “Yaşadıklarım” diyor, “biriktirdiklerim...”. Göz ucuyla bakıyor yangının kalıntısına. “Yangın” diyor, -gözleri nemli desem bir Türk filmi seyretmeye başlayacağız, biliyorum ama gözleri nemli- “hiçbir şey, hiçbir kalıntı bırakmıyor”. Sonra bir sigara yakıyor, ironinin farkına varıp gülümsüyor. Gözleri nemli nemli gülümsüyor. Çakmağı kırmızı, alev gibi. Dikkatimi çektiğinin farkında, “Bakır kaplama bir çakmağım vardı” diyor, hemen susuyor. Sanki tutuşup kül olan bir cümle var ağzında. Hayır, hayır, ağzındaki cümle tutuşup kül oluyor bir yangında. İçimden bir hikâyeye yazmaya başladığımı bilse “böylesi daha doğru” diyecek, onaylayacak ikinci cümlemi. Fakat ben gerçekten bir hikâyeye mi yazıyorum? Bir yangında bütün hikâyeleri kül olmuş bir adamın yanında hikâyeye yazmak?.. İyi ki duymuyor. Ama o bütün ümidini yitirmiş. Çakmağını anlatacak olsa yangında kaybolmuş hatıralarını hatırlayacak. Hatırlayacak mı? Tuhaf. Tuhaf işte, tuhaf.

“Bir seferinde” deyip başlamak istiyorum, “bir seferinde...”, samanlık yangınından bahsetmek, hikâyeleri kül olmuş bir adam için ne ifade edebilir ki?.. Onu bu tür bir anlatıyla teselli etmek mümkün mü? Susayım bari. Fakat içimde devam edecek o anlatı, kısacık, bunaltıcı. Yeni bitirmiştik. Günler sürmüştü taşımamız. Büyük kıl çullara -haral diyoruz biz, burada etimolojisini yapacak değilim, sevedim etimolojiyi- dolduruyor, sonra uzun bir sırığa asıp omuzluyor, getirip dama açtığımız büyük delikten boşaltıyorduk. Omuzlarımızın acısını terimizle derinleştiriyoruz. Akşam olunca iki tas su dökünüp tozdan arınıyoruz, yatıp uyuyoruz. Genzimizdeki acı sabaha kadar bir aşağı bir yukarı gezinip duruyor. Üçüncü gün samanın içine girip tepelemek, sıkıştırmak icap etti. Ağzımızı burnumuza bir tülbentle sardık. Paçalarımızı çorapların içine sokup daldık. “Kısa olacak” demiştim galiba. İş bitti neyse. Ertesi gün incecik bir dumanla yanmaya başladı samanlar. Birisi bir izmarit atmış olmalı. Hayır, elektrik yok o zaman. Tutuştu mu sönmez saman, biliyoruz. İçin için yanar. Yine de kovalarla su boşalttık. Söner

gibi oldu, sönmediğini bildik yine de gerçekten sönmüş gibi rahatladık. Sonra bir yerden gene başladı tütmeye. Günlerce yandı. Yandı karardı, karardı yandı.

“Çocuk kahroldu” diyor, irkiliyorum. “Hangi çocuk?” diyorum, boş bulunup. Oysa onu onaylayacak bir şeyler söylemeliydim; “olur tabii”, “kahrolmasın da ne yapsın” gibi bir şey mesela. Ben bu samanlık hikâyesine daldığımda o anlatıp bitirmiş hikâyeyi. Suçüstü yakalandığımı fark ediyorum, kızarıyorum. Yangın başlıyor gene. Delikanlı kızı çok sevmiş. Kasabaya duyurmuş da bunu. Kimse talip olmasın diyedir mutlaka. Fakat kız gidip başkasıyla evlenmiş. Kasabanın fotoğrafçısı akrabası kızın. Damatla boy boy poz vermişler. Birini de şöyle büyükçe camlatıp fotoğrafçının vitrinine koydurmuş. “Çocuk kahroldu” diyor ya, hikâyesi böyle bir şey olmalı. İçim sıra tamamlıyorum. Sonra da sanki bütün hikâyeyi dinlemiş gibi, içim sıra tamamladığım hikâyenin bütününü o anlatmış gibi, “cık, cık, cık, yazık olmuş çocuğa” diyorum. “Hangi çocuğa?” diyor. Yanan hikâyelerden biri mi bu yoksa? Şaşırp kalıyorum. Sonra kendi kahırlarıma, kahrolmalarıma dalıyorum.

Kasaba fotoğrafçısının vitrinine bakan çocuk ben olmalıyım. Ankara Garı’nda -ne işimiz vardı Ankara’da?- küskün küskün bindiğimiz trenden gecenin bir yarısı seni uyuduğun koltukta öylece bırakıp nerede indiğimi bile hatırlamıyorum. Bir istasyondur işte. Uyuyardın. Simsiyah gözlerine son bir kez bakabilme arzusuyla tutuşuyor -gene yangın işte- fakat seni uyandırırırsam asla o trenden inemeyeceğimi bildiğim için kendimi durdurmaya çalışıyordum. Küskün küskün, fakat yan yana oturmuştuk işte. Küseriz ama vazgeçmeyiz gibi bir şeydi bu. Böyle bir anlamı vardı bunun mutlaka. Ama onun elinden bir anda kurtarıverdim yakamı nasıl olduysa. Gençtim tabii, gururluydum. Suçlu da sendin üstelik. Çantamı alıp çıkıverdim. Son bir kez durup bakmış olmalıyım. Bir Türk filmi olmalı bu. Usulca öpseydim yanaklarından, uyandırmadan, usulca işte. Veda busesi... “Türk filmi” dedim ya... Sonra sen nerede uyandın, nerede indin trenden? Beni hiç aradın mı? “Bunu nasıl yapar?” diye öfkeli bir soruyla beni yargıladın mı? Bu yargılamanın aslında kendi kendini yargılamak anlamına geldiğini fark ettin mi?

Biliyor musun, sesini unuttum.

“Gözleri siyahtı” diyor. Ben “ela” mı dedim? Ama senin gözlerin maviydi. Oysa ben senin sesini unuttum, kokunu, yüzünü... “Gözleri siyahtı” diyor, “fakat bütün hikâyeler yangında kaldı” diyerek devam ediyor. Kalkıp gitsem... “Zaten burada neden oturuyoruz ki?” diyecek oluyorum, o yangın yerinde, o küllerin üstünde bir bina, içi seslerle, yaşanmışlıklarla dolu bir bina yükseliyor. Gözlerinde bir akşam... Camlar tutuşmuş... Ev, denize bakıyor. Ben bir denize, bir kül yığına bakıyorum. Nasıl “kalk gidelim” diyebilirim şimdi ona? Nasıl? “Yangın kuleleri olmalı aşkların” diyor. Bir semender gibi yaşayacak bundan sonra. Bir semender gibi yaşamının ipuçlarını vereceğim ona.

Güller kopardım, ateşin güller. Yangın böyle başladı belki de. Bunu ona söylememeliyim. Önce yağmur yağdı uzun uzun. İri tanelerle dövdü camları, çatıları. Havuzun sularının küçücük bilyeler, saçmalar gibi titreyerek zıpladığını gördüm. Dolanıp durdum etrafında. Birazdan duracak yağmur, güneş batı ufkundan başlayarak her şeyi tutuşturacak. Yaprakların üzerindeki yağmur damlaları bile tutuşacak. “Birkaç tane beyaz gül de olsa” diyorum. İhtiyar adam eğilip kesiyor elindeki bahçe makasıyla, elimdeki güllerin arasına yerleştiriyor özenle. “Biraz da leylak”. Bu sefer konuşan o. Sonra çitlerin yanına çağırıyor beni bir işaretle; “bunlar karyagdı çiçekleri” diyor, kesip elimdeki buketin yanına yönüne sıkıştırıyor. Küçücük, bembeyaz çiçekler. Kar yağıyor güllerin üstüne. Koşarak sana geliyorum. Saçların siyah. Gözlerin de... Elimdeki buketi sana nasıl vereceğim? Nerede? Alıp bakacaksın ve belki de “Ben leylak sevmem ki” diyeceksin. Trenden bu yüzden inmiş olabilirim seni uykuda bırakıp. Kasabadaki fotoğrafçının vitrini bu anlamla dolup taşabilir.

En çok gelinlik yakışmış sana. “-Gelinlik ne çok yakışmış sana- desen daha iyi olur.” diyor. Bunu sen duymayacaksın ki zaten. Belki vitrine bakarak söylüyorsun bunu. Gözlerinin siyah olduğuna artık yemin edebilirim. İri ve siyah. Yüzünü dolduracak kadar iri, örtecek kadar siyah... Karanlığın içinden uzayıp gelen pırl pırl siyah ışıklar vardır. Kim bilebilir bunu? Gece kuşları mı? Gözlerinde o ışıklardan vardı. Durup bakardın. O siyah ışıklar katılaştır, bir ok gibi gelip göğsüme batardı. Böyle böyle âşık oldum sana. Sonra -gene mi yağmur yağıyordu?- “Sen beni bulmasaydın, ben seni bulacaktım” dedin. Öyle bir akşamdı işte. Söylenen her söze iman edilebilirdi. Gidip küçücük ellerinle zamana karşı oturduk. Kahverengi bir palton vardı, gri kürklü bir yakası... O gri tüylerin içinden bakardın sanki. Şimdi küllerin içinden bakan gözlerin sahibi sen olmalısın öyleyse. “Yanmasaydı” diyor, “Tüm bunları okutacaktım sana”... Onun yanan hikâyelerinde arıyorum seni. Öylece bir yangın yerinde, hikâyeleri kül olmuş bir adamın yanında yazılıyor hikâyemiz. Oysa ben hikâyeci filan değilim. Sadece bir yangında bütün yazdıklarımı kaybeden bir hikâyecinin hâinden anlamaya çalışıyorum. Âşık olunca başlamış yazmaya. “Önce şiir” diyor. Fakültede, akşamüzerleri boş bir sınıfta pencereye karşı oturur şiirler okurdum ona. Gece eğitimi yeni yeni yayılmaya başlamıştı. Gececiydik ikimiz de. Ay doğar, kenar mahalle evlerinin balkonlarına misafir olurdu. Bazen bir çamaşır ipine asılan kocaman bir balkabağı gibi görünürdü. Gülerdik o zaman. Sonra sonra kanlı çehresini göstermeye başladı. Leylak kokuları nereden gelirdi, nasıl bulurdu bizi o sınıfın içinde bilmiyorum. Senin bileklerinden başlardı sanki. Leylakları hâlâ sevmiyor musun gerçekten? Bunu sana nasıl sorabilirim ki? Nerede bulurum seni şimdi?

Uzun süre külleri karıştırdık beraberce. Küçücük bir eşya, hatırası olan bir şey aradık durduk boşuna. Ama onun aslında hikâyelerinden bir parça, bir cümle aradığını biliyordum. Bulamadı. Hani belki defterlerden birinin bir parçası... “O

cümlelerden birini bulsam” diyor, bütün hikâyeyi yeniden yazabileceğim. “Benim hikâyelerim böyledir” diyor. Hikâyeci olmadığım için iddialı bir laf olup olmadığına karar veremiyorum bunun. Belki de bütün hikâyeciler aynı şeyi söylüyordur. Yalnız kendisine ait bir söylem olduğunu bilsem, bunun bir iddia olduğuna hemen karar vereceğim. Şiir için böyle olduğunu biliyorum ama. Mısralar arasında birbirini tamamlayan, birbirini var eden bir bağ olduğunu... İçlerinden birinin yokluğunun diğerlerini de yok edeceğini biliyorum. “Kalk gidelim” diyecek oluyorum, vazgeçiyorum, bunu zamanı geldiğinde onun söylemesi daha iyi olur düşüncesiyle. Üsküdar Meydanı’nda gibiyiz. Sanki yangın tam da burada, bu meydanda olmuş. Evi de tam buradaymış sanki. Geçip karşıdaki tabureleriyle belirgin çay ocağından iki çay kapıp geliyorum. Altımızda birer tabure oluyor nâsılsa. Oturup denize karşı yudumlamaya başlıyoruz. Ağzımızdaki tuzlu tat oradan, o yangın akşamından kalmadır. Senin adını bile anmadık saatlerce. Oturduk öylece. Karanlık çöktü sonra, insanlar gelip geçtiler, dolmuşlar dolup boşaldılar. Sarı dolmuşlar, mavi dolmuşlar... Sonra hepsini aynı renge boyamaya başladı gece. Ezanlar okundu, martılar sustu. Deniz dinginleşti. Boğaz’ın dibi görünüyordu karanlıkta. Aşağıdan deniz cinleri mumlarını yaktılar. Sana bunları anlatmalıyım. Ama nasıl? Nerede?

Kasabaya döneceğim bu yaz. Eğer o bensem, fotoğrafçı dükkânının önünden geçeceğim, eğer o sensen, vitrindeki fotoğrafına bakarak. Gül Plaj Oteli’ni hatırlıyorsun değil mi? Hikâyesini yazacaktım hani... “Ama sen hikâyeci değilsin” demiştin... Durup durup bakıyordum önünde. Üstüne eğilmiş çınarların, fıstıkçamlarının arasından sonbahar uzanıyordu sahile doğru. Sabah erken kalkıp kumsalda yürüyorduk. Gecenin köpükleri henüz sönmemiş oluyordu. Yengeçlerin incecik kumlara yazdığı yazıları okuyorduk. Her biri bir şiir. Gül Plaj Oteli’nde kalmadık hiç nedense. Ama önünde durup bakmayı hiç ihmal etmedik. Beyaz badanalı duvarlarından sarkan sardunyalardan önünde durup poz verdin kaç kere. “Bir gün hikâyeci olursan bütün hikâyelerinde beni yazacaksın” diye rica etmiştin. Bunun bir talimat olduğunu biliyordum. “Fakat işte yıllar sonra hepsi yanıp yok oldu” diyor. Ben ona kasabanın dışındaki pınarı anlatmak istiyorum. Bitmiş bir yangına su taşımak gibi bir şey mi bu? Sudan bahsedersen belki unuttur yangını. İki oluştundan da gürül gürül akıyor su. Sabahları erkenden gidip yüzümü yıkıyorum. Köpürte köpürte, avuç avuç çarpıyorum yüzüme. Bazen at arabaları oluyor pınarda. Uzun ısıklarla su içiyor atlar. Sonra sıcak, buharlı, kokulu bir nefes bırakıyorlar boşluğa. Başlarını sağa sola sallayarak eşiniyorlar. Keyiften bunların hepsi. Gitmelerini bekliyorum bir taşla oturarak. “Bunlar birer hikâye” diyorum, “hatırlıyorsun bak, ne güzel”... Bunları yazmalı. Buradan başlamalı. Yangını ancak böyle söndürecek. “Yazmaya, yangını söndürmek için başladım” diyor. “Âştıkım işte. Aşk ateşini sadece kelimeler susturur sanıyordum. Yazdıkça arttı yangınım. Yazarak güzelleştirdiğim birini sevmeye başladım bir süre sonra. İnsan neyi yazarsa onu güzelleştirir. Güzelleştirmek için yazar çünkü.”. Yazının güzelliğinin bulaşıcı

olduğunu düşünüyorum. Gerçeği bozarak güzelleştiren bir şeydir yazı. Bunun bir hikâyede işinin olmadığını biliyorum. Dedim ya, ben hikâyeci değilim. Sadece hikâyelerini bir yangında kaybetmiş birini anlamaya çalışıyorum.

Sonra ben kör oldum. Kör oldum ve yüzünü daha iyi hatırlamaya başladım. Yüzünü, ellerini, gözlerini, yürüyüşünü, duruşunu, bakışını, saçlarını... Saçların siyahtı evet, gözlerin de. Gül Plaj Oteli'nin önünde oldu her şey. Gene durup bakıyordum sardunyalara. Yüzünü onların arasında bir kere daha görmeyi deniyor ama başaramıyordum. Ne zaman seni özlesem, ne zaman yüzünü hatırlamak istesem, ne zaman gözlerimi kapatıp içinde senin olduğun bir düş kurmak istesem dağılan bir sise dönüşüyordu varlığın. "Çok sevince böyle olur" diyor. Peri de böyle bir şeymiş işte. Dağınık demekmiş. Sis gibi, duman gibi. Issız ormanların derinliklerinde görünürmüş bu yüzden. Belki de görünür gibi olurmuş. Neyse işte. Anlatıyor uzun uzun. Yangından sonra ayrıldı hiç yanımdan. Gören gözüm, tutan elim oldu. Gül Plaj Oteli'nin önünde durup sardunyalara bakıyordum işte. Denizle otelin önündeki küçük bahçeyi ayıran yolu bilirsin. Her sabah, her akşam el ele yürüdüğümüz... -Demek el ele tutuşmuşuz. Onu da hatırlamaya başladım. Tuhaf ama güzel.- "Keşke" diyor "Ben de hikâyelerimden bir iki cümle hatırlayabilsem"... Oturup birbirimize gıpta ediyoruz böyle böyle. Benim de unutmayı istediğim o kadar şey var ki... Bir yangında kül olmasını... Sardunyalara bakarken bir motor sesi işittim fakat dönüp bakmadım bile. Çünkü o küçük yolun tekinliğine dair bir emniyet oluşmuştu içimizde, sen de bilirsin. Beni hızla bahçe duvarına doğru fırlatmış. "Kafanı vurmışsundur" diyor.

Akşamüzerleri beni sahile götürüyor. Denizi koklayarak gün batımını, denizin aynasına vuran kızılığın görmeye çalışıyorum. Bazen Üsküdar sahilinden Salacak'a doğru yürütürüz. Kız Kulesi'nin orada merdivenlerde oturuyoruz, daha ileride büyük kaya kütlelerinin üzerinde duruyoruz. Tam karşımızda Topkapı Sarayı. Güneşi, bulutları, akşam kızılığını anlatıyor uzun uzun. Kurşun kubbe-lerin nasıl erimeye başladığını, boşluğa nasıl aktığını düşünüyorum. "Martıların kanadı tutuşmuş mu?" diyecek oluyorum, "Neden hikâye yazmıyorsun?" diyor. Ona hikâyeci olmadığını daha kaç kere söylemem gerek. Sesimi çıkarmıyorum. Üzülür belki. Bunca zahmete girip gezdiriyor beni. Ben sadece onu anlamaya çalışan biriyim. Galiba onun yaptığı da bundan farklı değil. Beni anlamaya çalışıyor. Belki de sadece bir körü anlamaya, bir hikâye konusu olmaya çalışan ben-cilin tekidir. Belki de beni kullanıyordur. Bir yangında bütün yazdıkları kül olan bir yazar bunu yapar mı? Eminönü-Kadıköy vapuru geçiyor. Düdüğü bir boru gibi uzuyor denizin üstünde, ateş gibi, tunç bir boru... Pırıl pırıl... "İnciburnu mu bu?" diyorum. "Hayır" diyor, "Zaten İnciburnu'nun adı değişti, Barış Manço oldu"... Ama geçen vapurun adını söylemiyor. Gidip çay getiriyor. Termosta çay satıyorlar burada. Bardakları kâğıttan. Ellerim üşümüş. İyi geliyor. Oturup içiyoruz. Ben ona Sedat'ı anlatıyorum. Yedi yaşında ateşli bir hastalıktan gözlerini

kaybeden Sedat'ı... Fakültede derslerine girdiğimi... Severdim Sedat'ı. Ara sıra konuşurduk koridorda. Bana çocukluğundan neleri hatırladığını anlatırdı. Akşam, gün batımlarını hatırlayıp hatırlamadığını sormuştum bir keresinde. “Hayal meyal hocam” demişti. “Böyle gökler kıpkızıl oluyordu. Çok severdim”... Sedat'ı bir gün alıp deniz kıyısına götürecektim, akşam gün batımını izleyecektik beraberce. Söz vermiştim. Çok sevinmişti. Ama nedense sözümü tutamamıştım. Sedat, okulu bitirip gitti. Yıllarca Sedat'ı birilerinin deniz kıyısına götürüp ona gün batımını anlatıp anlatmadığını düşündüm. Birisinin benim verdiğim sözü yerine getirmesini istedim hep. “Şimdi Sedat benim” diyorum. Bunun bir hikâye olduğunu söylüyor. Yazılabilirmiş.

Gözlerimi kaybettikten sonra da geçtim o fotoğrafçı dükkânının önünden. Başıma vitrine de çevirdim. Fotoğrafçı her şeyi biliyordu galiba. Bir gün vitrindeki fotoğrafı kaldırdığını söyledi bana, “Boşuna bakma” dedi görmediğimi bile bile. Nedenini sormadım bile. Öğrenirsem zihnim hakikate çarpacak ve öylece duracaktı. En iyisi öğrenmemekti. “Kesin ayrılmışlardır da ondandır” diye geçirdim içimden. Tartışmalar, kavgalar takip etti bunu. “İyi yazıyorsun” dedi. Yine de özledim seni. “Anlamsız değil” dedi. “Anlamsız” deyip duracağını sanmış korkmuşum. Sedat'ı anlayıp anlamadığımı sordu günler sonra. Bir şeyi koklayarak sevmeyi öğreniyordum yavaş yavaş. Koklayarak nefret etmeyi bir şeyden... Hatıraların kokusu olduğunu da o sıra öğrendim. Bileklerini, leylakları düşündüm bir kere. Fakat düşündükçe çoğaldın sen, düşündükçe uzaklaştın. “Körsün sen” dedim kendi kendime, haykırarak, küçümseyerek. Buna gerek var mıydı bilmiyorum ama dedim.

Geçen gün bana her şeyi yazdığını söyledi. Hikâyeye başlamış yeniden. Fakat eksilterek yazıyormuş. “Sedat'ı” dedi, “Epeyce kısalttım. Onu ayrı bir hikâyeye olarak yazabilirim”. “Yazabilirim” derken yazmayı tasarladığını söylemek istiyordu. Fotoğrafçı dükkânının vitrinini de yazacaktı. Hatta adı bile hazırmış. Ama söylemiyor. İçime bir huzursuzluk çöktü birden. Sol bacağımı huzursuzlandı, kıpırdanıp durmaya başladı. Mutlaka görüyor ve anlıyor. Bütün hikâyelerimi anlatmıştım. Neden sanki? Neden anlattım? Neden tutamadım dilimi? “Körsün sen” dedim bir kere daha, küfreder gibi. Kördüm ve onun dost sesine, dostluğuna ihtiyacım vardı. Her şeyi sayıp döküşüm bundandı. Yine de huzursuzlandım, hatıralarımın yanıp kül olacağı hissine kapıldım. Yangın geldi aklıma, küllere baka baka oturduğumuz... Acıdım, “Bırak yazsın” diye geçirdim içimden. “Adını Hotel Gül Plaj koydum” dedi usulca. “Olmaz” diye bağırdım birden bastonumu rastgele fırlatarak. Bir şey anlamadı önce, “Böylesi daha sükseli olur, Gül Plaj Oteli desem sıradanlaşacak” dedi. “Olmaz” dedim sesimi yükselterek, “Olmaz, çünkü Gül Plaj'ı ben yazacağım”. Kahkahalarla gülmeye başladı. “Bunları da dâhil edeceğim hikâyeme” dedi.

Gülmeye başladık. Ben sinirden gülüyordum, o ise keyiften.